

Gerri Eickhof

Hoe het puntje van de i op mijn hoofd viel

Mijn leven voor
en achter het scherm

Uitgeverij Balans

Copyright © 2026 Gerri Eickhof/Uitgeverij Balans, Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

Omslag Nico Richter
Omslagbeeld Jerome de Lint
Boekverzorging Irma Hornman, Studio Cursief
Druk Wilco

ISBN 978 94 638 2533 7

NUR 740

www.uitgeverijbalans.nl

 [instagram.com/uitgeverijbalans](https://www.instagram.com/uitgeverijbalans)

 [linkedin.com/company/uitgeverij-balans](https://www.linkedin.com/company/uitgeverij-balans)

 uitgeverijbalans.nl/nieuwsbrief

Inhoud

1. Aristona	7
2. Faraday	22
3. Migrantentelevisie	28
4. Kenmerk	36
5. Van B naar A	56
6. Razende reporter	77
7. Een soort van degradatie	100
8. Wereldburger	117
9. Van glazen wc tot koffieautomaat	144
10. Van boomers tot trending topics	170
11. Tijden van terreur	196
12. Ach, Hans...	213
13. Een tijdje van topvorm	227
14. Van alfa tot omikron	249
15. Post-covid	272
16. Aftellen	291
17. De conductrice en de glaszetter	308
Dank	317
Verantwoording	319

‘Televisie leert ons uit andermans doppen te kijken.’

Remco Campert, *Eendjes voeren*, 1953

‘Vertel eens wat u weet. U kent dat, een aardige anekdote,
een leuk nieuwtje en zo.’

Maarten Toonder, *Tom Poes en eh... dingetjes*, 1950-51

1. Aristona

De list lijkt gelukt. Opa trekt in het kleine halletje zijn jas aan terwijl oma nog even vlug naar de plee gaat. Papawim geeft opa's alpinopetje aan. 'Dat ging geloof ik wel goed,' zegt hij zacht en met een brede lach die hij toch een beetje verstopt door zijn hoofd wat te buigen.

'Ik ga morgenmiddag naar De Jong,' antwoordt opa, 'als die Aristona er niet meer staat, koop ik desnoods toch een Philips, ik heb nog wat fooi opgespaard. Je moet het ijzer smeden als het heet is. Zag je hoe ze reageerde?'

'Ze lachte. Er viel me trouwens iets heel anders op: ze wordt volgens mij een beetje doof.'

Daar verschijnt oma bij de kapstok voor haar mantel, Papawim en opa trekken hun gezicht recht. Het lijkt of ze het over het weer hebben gehad. Deur open en dicht en opa en oma verdwijnen in het licht van de lantarenpalen. Mamacor kijkt hen na, mijn oom en tante zijn van de moderne soort, die doen de gordijnen niet meteen dicht als het donker wordt maar pas als ze gaan slapen.

Het is stil in de buurt, het is elf uur in de avond. Opa en oma lopen in mijn richting. Ik was er immers niet bij, ik ben amper drie, ik slaap allang natuurlijk. Het is me achteraf verteld door Toos, mijn moeder.

Ze hadden het een paar weken eerder bedacht. Mijn opa is dan in de avond ook al op bezoek bij mijn peettante Cor en peetoom Wim, die ik Mamacor en Papawim noem. Ik woon samen met Toos, mijn oma en diezelfde opa in een ander deel van Tuindorp Oostzaan, Amsterdam-Noord,

maar het is goed te belopen en we komen vrijwel dagelijks bij elkaar over de vloer. Opa, oma, Toos en ik vormen een ietwat ongewoon gezin. Een vader is buiten beeld, vertrokken met de zuiderzon toen mijn moeder zwanger raakte.

Opa gaat 's avonds vaak nog eens bij oom en tante langs, koffie, borreltje. Hij is erg gesteld op mijn tante en ook gek op mijn oom, die net als alle aangetrouwde familie wat vrolijke noten toevoegt aan het sombere concert des levens. Geen wonder dus dat Papawim en Mamacor al televisie hadden toen oma nog kookte op een oliestelletje omdat ze dat veiliger vond dan gas. En ook daarom gaat opa vaak zonder haar naar ze toe.

Oma vindt televisie een duivels toestel en ze is zo godsgruwelijk katholiek, dat weleens spottend wordt gezegd dat als de paus niet celibatair was geweest ze met hem had willen trouwen. Dat zij toch ook af en toe bij Papawim en Mamacor meekijkt, verandert haar opvatting niet, tot frustratie van haar man.

Opa is een nieuwsjunk. Elke ochtend haalt hij mij om kwart voor zeven uit bed voor een belangrijke taak: op zijn teken moet ik op de tweede knop linksonder van het radio-toestel drukken. Een Philips B5X72A. Dat begint dan te zoe-men, gaat kraken en laat precies op tijd het nieuwsbulletin horen. Als de stemmen uit de luidspreker onduidelijk worden, moet ik aan een grote ronde knop draaien en zo proberen een gek groen lampje dat een beetje knippert weer stabiel te krijgen. We noemen dat lichtje Het Oog.

Maar nu je sinds een paar jaar dat nieuws ook 's avonds echt kunt zien met dat veel grotere grijze oog van de beeldbuis, ja, nu wil opa dat ook. Steeds meer. En daarom wordt dus een list bedacht. Mamacor zit ook in het complot. Ze zullen toeslaan wanneer 'de KRO 'm heeft', zoals de uitdrukking luidt, een avond waarop de Katholieke Radio Omroep uitzendt. Er wordt dan een programma vertoond waarvan

ze weten dat oma er nog wel aardigheid in heeft. Papawim en opa doen vooraf research bij de elektrawinkel van meneer De Jong op het Ananasplein.

Op D-day gaan mijn grootouders inderdaad na het avondeten op bezoek bij oom en tante. Koffie, televisie aan, Journaal, notenwijn, het aardige programma. Als oma op de klok kijkt, haalt Mamacor een fles bessenjenever tevoorschijn. Vooruit, dan wil oma nog wel even blijven. Gelukkig drinkt ze heel langzaam, het wordt later en later. En zo gebeurt waar de samenzweerders op gewacht hebben. Een jongedame kondigt op het scherm aan dat de uitzending nu zal worden beëindigd. Plotsklaps wordt het beeld gevuld door een glimlachende priester, de dagsluiting. Hij spreekt stichtelijke maar vriendelijke woorden. Met een uitgestreken smoel legt Mamacor aan oma uit dat pater Leopold Verhagen de kijkers altijd wanneer de KRO 'm heeft op deze wijze toespreekt voor het slapengaan.

Oma wordt het toestel in gezogen, ze wiegelt haar hoofd instemmend heen en weer. De pater maakt een paar grappjes, oma lacht, een zeldzaamheid. Achter de rugen van de vrouwen knipogen de mannen naar elkaar. Als de televisie uiteindelijk op zwart gaat, wil oma zowaar nog wel een glaasje bessenjenever. Ze is eigenlijk al om. Alleen, het is zo duur, zo'n toestel. Dan vertelt Papawim over Aristona, dat is een merk van Philips met precies dezelfde apparaten tegen lagere prijzen. En De Jong verkoopt ze.

'Nou, misschien moet je daar maar gaan kijken, Toon,' zegt oma tegen opa, 'maar denk erom, niet op afbetaling, we zijn fatsoenlijke mensen. En geen tweedehands, want dan koop je andermans ellende.'

Drie dagen later stopt vroeg in de avond een bestelwagen voor onze deur. Meneer De Jong, gehuld in stofjas, torst een doos de huiskamer in: de televisie. Een paar avonden later keert hij terug met een assistent en sluiten ze kabels

aan die naar boven lopen. De assistent klautert met een lange ladder het dak op en installeert een antenne terwijl meneer De Jong de tv inschakelt. Het scherm is korrelig grijs. Meneer De Jong schreeuwt naar omhoog, de assistent draait aan de antenne, nu lopen er zwarte strepen schuin door het grijs. Oma en vooral mijn moeder gillen het intussen uit omdat ze bang zijn dat de assistent naar beneden zal kukelen. Maar weer draait hij daarboven aan dat ijzeren ding dat op een stampotstamper lijkt, en nog eens en dan het wonder: de strepen trekken recht, verdwijnen en maken plaats voor de vreemde schijf die ik herken van bij mijn oom en tante: het testbeeld!

We hebben televisie! Maar ik moet naar bed, genadeloos. Waarschijnlijk kijken mijn moeder, opa en oma die avond voor het eerst in ons eigen huis naar de rest van het land en de wereld, naar het Journaal.

De televisie staat aanvankelijk alleen 's avonds aan. Verlangend kijk ik ernaar wanneer ik vaak na een paar uurtjes slaap wakker word met aandrang en op weg naar de wc door de huiskamer loop en zie hoe die dooie doos tot leven is gekomen. Ach, wat een verdriet dat ik meteen weer naar boven naar bed moet.

Tot de zomer. Ik herinner me niet of ik toen langer mocht opblijven of dat er ineens in de middag uitzending was. Het is in elk geval mijn eerste herinnering aan bewegend grijs en zwart en wit. Al is er van beweging eerlijk gezegd weinig sprake. En dat is dan ook niet wat me zo fascineert, het is die rottige heilige oma van mij. Alle regels schendend zit ze pontificaal in de rode stoel van opa. Die is verplaatst en staat nu recht voor het toestel. Nog nooit heb ik haar zo gebiologeerd naar iets zien kijken: veel mensen ergens, een gebouw en een schoorsteen daarbovenop. Plotseling hevig geruis waarvan ik even later begrijp dat het gejuich was. De schoorsteen vult nu het hele beeld, er komt rook uit, witte rook.